

Eindhoven, 13-08-2018

Betreft: reactie van Janet Wever, bewindvoerder bij Wever Bewindvoering op het “Wetsvoorstel adviesrecht gemeenten bij schuldenbewind”

Het doel van het “wetsvoorstel adviesrecht gemeenten bij schuldenbewind” is mensen met schulden beter te helpen en het aantal mensen met problematische schulden terug te dringen. Dit is ook mijn streven, echter wordt dit naar mijn mening niet bereikt met dit wetsvoorstel.

Mensen die kampen met problematische schulden ondervinden hiervan vaak veel negatieve gevolgen. Ze ervaren veel stress, hebben geen overzicht meer over hun financiële situatie en zien vaak geen uitkomst meer voor hun problemen. Hierbij komt veel schaamte bij kijken. Deze mensen zoeken vaak pas hulp als ze zelf echt niet meer uit hun benarde situatie kunnen komen en wanneer de nood aanzienlijk hoog is, zoals bijvoorbeeld bij afsluitingen van energie en water en woningontruimingen. Wanneer ze aankloppen bij de gemeente zijn de problematische schulden al zo erg opgelopen dat deze alleen opgelost kunnen worden middels een schuldhulpverleningstraject. Als onderdeel hiervan kan budgetbeheer verplicht worden gesteld. De gemeente heeft hierbij echter niet het volledige beheer over de financiën waardoor er tijdens dit ingestelde budgetbeheer toch nog extra achterstanden/schulden kunnen worden opgelopen. Budgetbeheer via een buurtteam wordt mede door vrijwilligers gedaan en hebben ondanks hun goede bedoelingen niet altijd de expertise in huis om de vaak complexe financiële situatie van hun cliënten te overzien.

Ook zullen deurwaarders hun executie niet staken, waardoor de hoogte van de schulden alleen maar toeneemt.

Vaak wordt door de schuldhulpverlening, een buurtteam of een woningbouwvereniging de voorwaarde gesteld dat er eerst een bewindvoerder moet zijn voordat men verder kan in het schuldhulpverleningstraject of voordat er door schuldeisers akkoord wordt gegaan met enig voorstel vanuit de schuldhulpverlening. Een bewindvoerder zorgt er namelijk voor dat er stabiliteit in de financiën komt, waardoor een schuldregeling een hoge kans van slagen heeft. Ook schuldeisers zijn vaker geneigd om akkoord te gaan met een voorstel van de schuldhulpverlening als er ook een bewindvoerder bij betrokken is, omdat ze verzekerd zijn van betaling van de vaste lasten. Het zou raar zijn dat de gemeente bij het instellen van het bewind dan alsnog een advies zou kunnen uitbrengen, terwijl ze het ten eerste zelf als voorwaarde hebben gesteld om überhaupt toegelaten te worden tot de schuldhulpverlening.

Schuldenbewind is een ingrijpende maatregel waarbij mensen zelf geen beheer meer kunnen voeren over hun eigen financiën. Mensen zijn hier alleen toe bereid als de nood echt hoog is, er zelf niet meer uitkomen en geen andere oplossing kunnen bedenken dan bewindvoering. Anders zouden ze zelf zeker wel voor een minder aangrijpende maatregel kiezen als deze voorhanden is en daadwerkelijk rust brengt in de situatie, wat duidelijk door budgetbeheer niet afdoende wordt bewerkstelligd.

Ik maak vaak genoeg mee dat mijn cliënten reeds bij de gemeente zijn geweest met hun problemen, maar dat ze of slecht geholpen zijn of helemaal niet en daarna pas bij mij aankloppen. Dat de gemeente dan alsnog een advies zou mogen uitbrengen over het door cliënten zelf aangevraagde schuldenbewind lijkt mij totaal niet op zijn plaats. Daarnaast acht ik rechters capabel genoeg om tijdens een zitting zelf te overwegen of een schuldenbewind gerechtvaardigd is. Voorafgaand aan de zitting levert de beoogde bewindvoerder namelijk al een plan van aanpak en een aanvullend plan van aanpak vanwege de schulden in. Hierin wordt al een voorlopige schuldeninventarisatie opgenomen van de (vaak) zeer hoge schulden.

Ik vind het daarnaast een plicht van mij als bewindvoerder dat ik overweeg of cliënten het beste gebaat zijn bij bewindvoering of dat ik ze doorverwijs naar een andere instantie. Zelf vind ik het belangrijk dat mijn cliënten volledig achter het in te stellen schuldenbewind staan.

Een aanvraag bij de rechtbank voor een schuldenbewind duurt vaak al minimaal 2 maanden. Indien de gemeente advies over deze aanvraag zou mogen uitbrengen, komt daar nog eens 4 weken bij. Binnen deze periode van ongeveer 3 maanden lopen de schulden alleen maar op. Daarnaast zorgt dit voor een extra belasting bij het gerechtelijk apparaat.

De grootste beweegreden voor mij om het werk als bewindvoerder te vervullen, is dat mensen ook daadwerkelijk geholpen worden. Dat ze geholpen worden daar waar ze het zelf echt niet (meer) kunnen; dat er ten eerste rust komt, dat de problematische schulden worden afgelost en dat daarnaast mijn cliënten aanspraak kunnen maken op alle inkomensvoorzieningen die voor hun van toepassing zijn (welke vaak niet aangevraagd worden door juist die mensen die deze voorzieningen het hardste nodig hebben en voor wie ze bedoeld zijn).

Mijn idee is dat met dit wetsvoorstel tegemoet wordt gekomen aan de grootste beweegreden van de gemeente. En dat is niet het beter helpen van mensen met problematische schulden. De grootste beweegreden van gemeentes is het terugdringen van de kosten bijzondere bijstand die zij uitkeren ten behoeve van het gevoerde bewind door bewindvoerders. En dit wordt geprobeerd te bereiken door het te verkopen onder de noemer van "het beter helpen van mensen".

Dat de kosten van de bijzondere bijstand voor de kosten van de bewinden de pan uit rijzen en dat de gemeentes wegen zoeken om deze kosten proberen te verlagen, is duidelijk en begrijpelijk. (Een voorbeeld is de gemeente Deventer die zelf bewindvoering is gaan aanbieden en geen bijzondere bijstand meer verleende aan mensen die onder bewind stonden bij een particuliere bewindvoerder. De ACM heeft deze gemeente echter teruggefloten en vindt dat mensen met een laag inkomen zelf moeten kunnen kiezen tussen een particuliere bewindvoerder of een bewindvoerder van de gemeente.)

Echter deze weg, dit wetsvoorstel, is volgens mij niet de manier. Het aantal uitgesproken bewinden zouden kunnen dalen en hiermee het beroep op de bijzondere bijstand van de gemeente ook, maar of hiermee mensen met problematische schulden beter geholpen worden, is nog maar de vraag. Mijn verwachting is dat als gemeentes adviesrecht krijgen bij het instellen van een schuldenbewind dat dit advies wordt genomen in het kader van hun eigen belang en dat is kostenverlaging en niet in het belang van de mensen met problematische schulden.

De oplossing ligt voor mij in het anders financieren van de kosten van bewindvoering. Deze kosten wegen te zwaar op de financiën van de gemeentes en de vergoedingen dienen landelijk uitgekeerd/geregeld te worden. Net zoals dit geldt bij vergoedingen voor wsnp-bewindvoerders en toevoegingen rechtshulp bij de Raad voor Rechtsbijstand.

Als laatste wil ik nog benadrukken dat ik met genoegen de reactie van mr. P.A.M. Penders d.d. 10-08-2018 op dit wetsvoorstel heb gelezen en dat ik hier volledig achter sta.

Met vriendelijke groet,

Janet Wever | Bewindvoerder
Wever Bewindvoering